

HYLLEHOLT KIRKE

KIRKESKIBENE

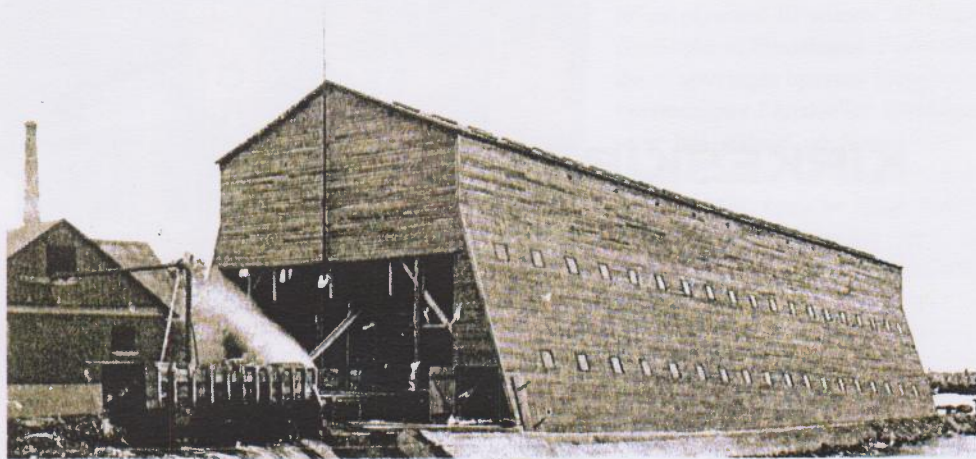
Model: Freddy Juul Schmidt

Foto: Arne Aasbjerg

"DRONNING THYRA"

Jens J. Koefoeds skibsværft

Præstesønnen Jens Julius Koefoed blev født den 29. marts 1845 i Aversi præstegård i nærheden af Teestrup og voksede senere op i Værum præstegård vest for Randers. I 1873-74 kom han til Faxe Strand, hvor han etablerede et kombineret savskæreri og skibsværft. Allerede fra begyndelsen havde han - ifølge en lille notits i den lokale presse fra 1874 - succes med begge dele, idet han skar skibstræ op til eget brug samt til en del andre værfter i Danmark. I de første år byggede han en række mindre skibe, bl.a. 3 stk. på ca. 50 tons. Da Jens Koefoed var en dygtig skibsbygger, voksede hans værft hurtigt til en større virksomhed. Der var 65-70 ansatte på værftet, og en tidligere skibstømmer fortæller i sine erindringer, at Koefoed ikke var bange for at prøve nye metoder i det daglige arbejde.

Arkiv: Arne Aasbjerg

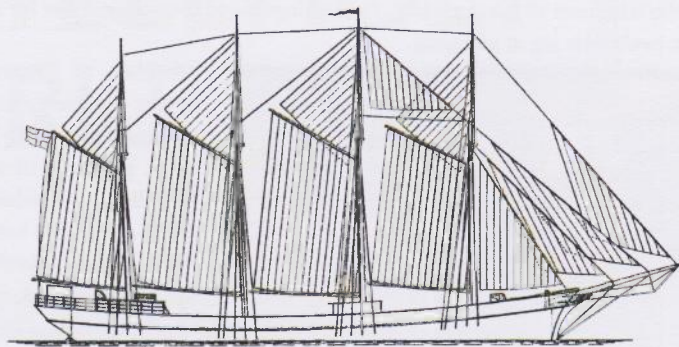
I 1916 indledte Jens Koefoed sit livs største projekt med spanterejsningen af den første 4-mastede skonnert i en serie på fem samtidig med, at han opførte den store skibsbyggehal. Herefter kunne man på værftet arbejde uafhængigt af vind og vejr, også om vinteren. Dette medførte en større tilgang af skibstømrere fra udendørs værfter andre steder i Danmark. Fire af de fem store skibe blev navngivet efter danske dronninger.

De fire dronningeskibe

Som nævnt blev det første dronningeskib påbegyndt i den nye byggehal i 1916. Det blev afleveret i 1917 og blev navngivet "Dronning Thyra". Men på dets jomfrurejse fra Göteborg til Rouen blev det afbrændt og bombsprængt af besætningen på en tysk u-båd i Skagerrak. Året efter søsattes det næste dronningeskib, som blev navngivet "Dronning Dagmar", og det følgende år arbejdede værftet på det tredje, som fik navn efter det sænkede søsterskib "Dronning Thyra". Selve skibet var ca. 45 meter langt. Og allerede efter yderligere et år søsattes det fjerde dronningeskib, som fik navnet "Dronning Margrethe". I 1921 afleveredes endnu en 4-mastet skonnert fra værftet, nu med den senere lokale skibsbygmester F. Mortensen som konstruktør. Han havde været tilknyttet værftet fra 1918. Skibet fik navnet "Nordborg".

Den 4-mastede skonnert "Dronning Thyra" II

Det er dette smukke skib fra Jens Koefoeds værft, som danner forbillede for bygningen af endnu et kirkeskib til Hylleholt kirke. Ifølge Niels Christiansens bog om "De Fire Dronninger Og De Andre Store" fra 1993, blev kølen strakt den 26. april 1919 med planlagt aflevering den 30. januar året efter. Afleveringen blev dog forsinket en måneds tid.

Tegning: K. Mortensen

Det imponerende skib, hvis master rakte højt op over samtlige bygninger på havnen, har siden afleveringen i Faxe Ladeplads haft en ret omskiftelig historie til søs og på land. I dets sejltid har det været udsat for grundstødning og for flere mindre havarier i bl.a. Kattegat og på Atlanterhavet. Efter reparation sejlede det videre - dog i den sidste tid som motorskib, hvor samtlige topstænger på masterne var taget ned. På et tidspunkt omkring 1933 - efter en oplægningsperiode i Tyskland under navnet "Schleswig" - blev skibet solgt til Finland og fik navnet "Helena af Rauma". Det anvendtes derefter i en længere årrække til transport af træ til bl.a. København. I slutningen af 1960'erne var skibets færd på havet ved at være afsluttet, hvorefter det blev opkøbt "for en billig penge" og landsat i den lille finske kystby Kustavi vest for Turku. Her har tidens tand efterfølgende sat sit præg på den resterende del af det smukke skib fra Koefoeds værft i Faxe Ladeplads.

Det første kirkeskib i Hylleholt kirke

Et kirkeskib er et symbol på rejsen fra Jorden til Himmelen. Mange skibsmodeller er i taknemmelighed skænket til en kirke efter f.eks. en lykkelig redning til søs. I Hylleholt kirke blev det første kirkeskib "Skjold" ophængt i juni måned 1925. Det er bygget af snedkersvend August T. Pedersen i årene 1857-60. Modelbyggeren har, ifølge det stadig eksisterende oprindelsesbrev, bygget det som fritidsarbejde om søndagen. I 1925 blev skibet restaureret med ny rigning af Johs. Pedersen i Faaborg, hvorefter fru skibsmægler Ellen Linde i Faxe Ladeplads købte skibet og skænkede det til kirken. I forbindelse med kirkens restaurering i 2002 blev skibet atter istandsat, nu af arkitekt Søren Leer og Gurli Andersen, Faxe Ladeplads.

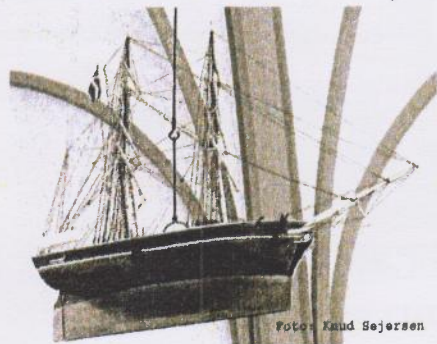
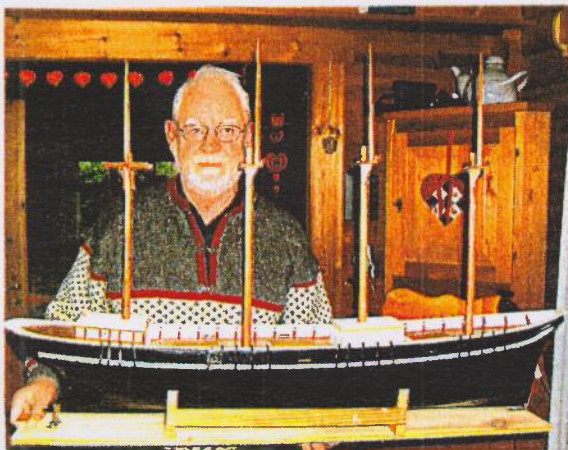

Foto: Knud Sejerøen

Bygningen af det nye kirkeskib "DRONNING THYRA"

Freddy Juul Schmidt fortæller: "Jeg har interesseret mig for skibe, så længe jeg kan huske, og næsten lige så længe har jeg bygget modelskibe. Det er blevet til mange. Nogle har jeg foræret væk – andre har jeg endnu. Jeg syntes, at det også kunne være spændende og inspirerende at bygge en model af et skib med tætte relationer til lokalområdet. Da tegningerne til dronningeskibet for ca. 10 år siden blev tilgængelige, besluttede jeg at gå i gang.

Modellen af "Thyra" er i princippet bygget på samme måde som "originalen" med spanter og klædning. Materialet er plywood til spanter og oregonfyrre-lister til klædningen. Endvidere er der til apteringen benyttet birkefiner og fyrretræslistor i forskellige dimensioner samt lidt ståltråd og bomuldsgarn til rigningen. Beslag og røstjern er lavet af kobber. Man kommer langt med en hobbykniv og en løvsav samt med nogle små skruetvinger og almindelig snedkerlim. Jeg har dog haft god brug for min lille hobby - boremaskine.

Som udgangspunkt har jeg forsøgt at lave alting selv. Enkelte dele, som f.eks. skibsskruen, har jeg dog måttet købe. Jeg har også måttet "opfinde" hjælpværktøjer som f.eks. en svedekasse til bøjning af træ, lære mig at lodde småting i kobber til mastebeslag m.v. - samt at binde ca. 300 små knuder med pincet til rigningen.

For nogle år siden strejfede den tanke mig, at "Thyra" med sin tilknytning til lokalområdet kunne passe godt som kirkeskib i Hylleholt kirke. Men da der jo er et kirkeskib i forvejen, slog jeg hurtigt den tanke ud af hovedet. Under et besøg på Ærø konstaterede jeg dog, at der både i Ærøskøbing og i Marstal kirker var indtil flere kirkeskibe. Det fik mig igen til at tænke på "Dronning Thyra" som kirkeskib, hvorfor jeg rettede henvendelse til Hylleholt Menighedsråd om det. Og efter en besigtigelse takkede menighedsrådet ja til tilbuddet.

Nu er "Thyra" flyttet til Hylleholt kirke. Der er blevet tomt ovenpå vitrineskabet i stuen. Lidt vemodigt måske, men også iblandt glæde og lidt stolthed."

- 1 - 190 -